

شاید بعد از «بودن» یا «نبودن» بزرگ‌ترین مسئله «درست‌بودن» یا «درست‌نبودن» باشد!^۱

در مورد این کتاب که تکلیف روشنه و اصلاً مسئله پیچیده و سختی نیست. این جا یه معیار و خط‌کش داریم به اسم کتاب درسی. درست و نادرستی عبارت‌ها در کنکور سراسری رو کتاب درسی مشخص می‌کنه. پس این‌که هیچی!

اما در زندگی و دنیای واقعی تشخیص درستی و نادرستی به این آسونیا نیست! تاریخ بشر پُرّه از «نادرست‌هایی که «درست» پنداشته شد و بشر با پافشاری به اون «نادرست» چه غلط‌هایی که نکرد و چه شکرهایی که نخورد! یه نمونه‌اش بلایی که سر گالیله آوردن! (حتماً بعد از کنکورتون کتاب زندگی گالیله نوشته برتولت برشت رو بخونید).^۲ توی این مقدمه قرار نیست جواب چیزی رو بدیم. فقط قراره چراغ چندتا سؤال رو تو ذهنمون روشن کنیم:

۱. آیا چیزی که الان فکر می‌کنیم درسته، واقعاً درسته؟

۲. چه‌طوری بفهمیم چی درسته و چی نادرسته؟

۳. در این پیچیدگی «درستی و نادرستی» چرا این‌قدر آسون قضاوت می‌کنیم؟

و ...

از این بحث نیمه‌فلسفی! که بگذریم باید تشکر کنم از مؤلفان خستگی‌ناپذیر این کتاب آقای داوری و خانم صمدی! همچنین سپاس از سرپرست تألیف کتاب‌های درست و نادرست رشته انسانی خیلی سبز، خانم مریم طاهری و مسئول پروژه پرتلاش کتاب خانم مونا باجلان و بقیه دست‌اندرکاران و دوستانی که در شکل‌گرفتن این کتاب همراهمون بودن.

دمتون گرم که کتاب می‌خونید!

۱- یکی از معروف‌ترین و تأثیرگذارترین جمله‌ها در ادبیات جهان همین جمله در ابتدای پرده سوم نمایشنامه هملت اثر شکسپیره:

«بودن» یا «نبودن» مسئله این است.

۲- البته این کتاب یه نمایشنامه و شاهکار ادبیه و با زندگی گالیله چندان مطابقت نداره. گالیله برشت پر از جمله‌ها و دیالوگ‌های جذابه. مثلاً این جمله که از زبان گالیله می‌گه: «من یک چیز به شما می‌گویم: آن‌کس که حقیقت را نمی‌داند، نادان است؛ اما کسی که حقیقت را می‌داند و آن را دروغ می‌نامد، تبهکار است.»

به نام خدای حسین علیه السلام

سلام خدمت شما دانش‌آموزان عزیزی که این کتاب رو انتخاب کردین.

اولاً بگم که با انتخاب این کتاب، شما نشون دادین که نگاه عمیقی به کنکور دارین. هدف ما از تألیف این کتاب اینه که فراتر از کتاب‌های تست، درس جامعه‌شناسی رو توی کنکور به چالش بکشیم و میزان دقت شما رو برای درک این درس بالا ببریم.

ما به شما قول می‌دیم که اگر در کنار کتاب درسی، عبارت‌های درست و نادرست این کتاب رو به صورت کامل و بادقت بخونین درصد خیلی بالایی از سؤالات کنکور رو می‌تونین به صورت صحیح پاسخ بدین؛ چون هدف از تألیف این سؤال‌ها اینه که دقت شما به نکات، کلیدواژه‌ها و قسمت‌های ریز مطالب بالاتر بره و با دیدن هر سؤال کنکور متوجه بشین که قراره چه‌جوری و با توجه به چه نکته ظریفی اون تست رو پاسخ بدین.

امیدوارم از این کتاب استفاده کنین و ما شاهد موفقیت‌های شما باشیم و لذت ببریم.

این کتابی که با ایده نو و خلاقانه برای اولین بار تألیف شده، به کمک و زحمات‌های شبانه‌روزی ما و مدیر تألیف عزیز پروژه، خانم مریم طاهری و همین‌طور مسئول پروژه کتاب، خانم مونا باجلان عزیز آماده شده و بدون ایده خلاقانه و زحمات‌های این عزیزان و نشر خیلی سبز ممکن نبود که به این ظرافت و کاملی ارائه بشه.

از همگی ممنونیم و تا آخر، ما همگی کنارتونیم.

پس برو که بریم سراغ کتاب ...

پایه دهم

۸	کنش‌های ما	درس ۱
۱۰	پدیده‌های اجتماعی	درس ۲
۱۲	جهان اجتماعی	درس ۳
۱۴	اجزا و لایه‌های جهان اجتماعی	درس ۴
۱۷	جهان‌های اجتماعی	درس ۵
۱۹	پیامدهای جهان اجتماعی	درس ۶
۲۲	ارزیابی جهان‌های اجتماعی	درس ۷
۲۴	هویت	درس ۸
۲۷	بازتولید هویت اجتماعی	درس ۹
۲۹	تغییرات هویت اجتماعی	درس ۱۰
۳۱	تحولات هویت جهان اجتماعی (علل درونی)	درس ۱۱
۳۴	تحولات هویتی جهان اجتماعی (علل بیرونی)	درس ۱۲
۳۶	هویت ایرانی (۱)	درس ۱۳
۳۸	هویت ایرانی (۳)	فصل ۱۵
۴۱	هویت ایرانی (۴)	درس ۱۶

پایه یازدهم

۴۵	جهان فرهنگی	درس ۱
۴۷	فرهنگ جهانی	درس ۲
۵۰	نمونه‌های فرهنگ جهانی (۱)	درس ۳
۵۲	نمونه‌های فرهنگ جهانی (۲)	درس ۴
۵۴	باورها و ارزش‌های بنیادین فرهنگ غرب	درس ۵
۵۷	چگونگی تکوین فرهنگ معاصر غرب	درس ۶
۶۰	جامعه جهانی	درس ۷

۶۷	تحولات نظام جهانی	درس ۸
۶۵	جهان دوقطبی	درس ۹
۶۸	جنگ‌ها و تقابل‌های جهانی	درس ۱۰
۷۱	بحران‌های اقتصادی و زیست‌محیطی	درس ۱۱
۷۴	بحران‌های معرفتی و معنوی	درس ۱۲
۷۷	سرآغاز بیداری اسلامی	درس ۱۳
۸۰	انقلاب اسلامی ایران، نقطه عطف بیداری اسلامی	درس ۱۴
۸۳	افق بیداری اسلامی	درس ۱۵

پایه دوازدهم

۸۸	ذخیره دانشی	درس ۱
۹۱	علوم اجتماعی	درس ۲
۹۴	نظم اجتماعی	درس ۳
۹۸	کنش اجتماعی	درس ۴
۱۰۱	معنای زندگی	درس ۵
۱۰۴	قدرت اجتماعی	درس ۶
۱۰۸	نابرابری اجتماعی	درس ۷
۱۱۲	سیاست هویت	درس ۸
۱۱۶	پیشینه علوم اجتماعی در جهان اسلام	درس ۹
۱۱۹	افق علوم اجتماعی در جهان اسلام	درس ۱۰

پاسخ‌نامه تشریحی

درس دوم

فرهنگ جهانی

عبارت‌های درست و نادرست

- ☐ ۷۱۱ فرهنگ‌های مختلف گسترهٔ جغرافیایی و تداوم تاریخی یکسانی دارند.
- ☐ ۷۱۲ در طول زمان در یک سرزمین واحد، فرهنگ‌های متفاوتی پدید می‌آید.
- ☐ ۷۱۳ عدالت مانع تفرقه و متلاشی کردن جهان و تباه‌ساختن منابع و امکانات می‌شود.
- ☐ ۷۱۴ عقلانیت در فرهنگ جهانی از دو سطح برخوردار است.
- ☐ ۷۱۵ فرهنگ سرمایه‌داری اشاره به نژاد خاصی دارد.
- ☐ ۷۱۶ حقیقت مانع پایمال شدن حقوق انسان‌ها و دوقطبی شدن جهان و بهره‌کشی ظالمانه می‌شود.
- ☐ ۷۱۷ فرهنگ‌هایی که عقاید و ارزش‌های آن‌ها ناظر به قوم و منطقهٔ خاصی است، گاهی با سلطه از محدودهٔ خود فراتر می‌روند.
- ☐ ۷۱۸ آزادی همواره رهایی از یک امر برای رسیدن به امر دیگر است.
- ☐ ۷۱۹ ارزش‌های جهان‌شمول مانند: عدالت، از تفرقه جلوگیری می‌کند.
- ☐ ۷۲۰ فرهنگ جهانی می‌تواند از ارزش جهان‌شمول معنویت رها باشد.
- ☐ ۷۲۱ در فرهنگ سرمایه‌داری، توجه به کانون ثروت و قدرت است و کشورهای دیگر را در پیرامون آن به خدمت می‌گیرد.
- ☐ ۷۲۲ فرهنگی که تسلط یک قوم، جامعه و گروهی خاص را بر دیگران به دنبال می‌آورد، فرهنگ سرمایه‌داری است.
- ☐ ۷۲۳ فارابی جامعه‌ای که عقاید و ارزش‌های آن حق باشد، اما هنجارها و رفتارهای آن موافق و همسو با حق نباشد را مدینهٔ فاضله می‌گوید.
- ☐ ۷۲۴ صهیونیسم آرمان‌ها و ارزش‌های خود را متوجه نژاد خاص می‌داند.
- ☐ ۷۲۵ فرهنگی که به حقیقتی قائل نباشد، نمی‌تواند معیار و میزانی برای سنجش عقاید مختلف داشته باشد.
- ☐ ۷۲۶ فرهنگ جهانی باید آزادی انسان را از بندهایی که مانع رسیدن انسان به کمال انسانی‌اش می‌شود، تأمین کند.
- ☐ ۷۲۷ فرهنگ جهانی بر خوردار از معنویت می‌تواند مانع قطبی شدن جهان و بهره‌کشی ظالمانه گردد.
- ☐ ۷۲۸ فرهنگ‌های جبرگرا منکر نقش انسان‌ها در تعیین سرنوشتشان هستند، اما زمینه‌ساز نفوذ سلطه‌گران نیستند.
- ☐ ۷۲۹ ناتوانی در پاسخ به پرسش‌های بنیادین دربارهٔ مرگ و زندگی انسان‌ها نشان‌دهندهٔ عدم عقلانیت سطح دوم است.
- ☐ ۷۳۰ با ایجاد روح عدالت در انسان‌ها توسط فرهنگ جهانی، زمینهٔ گسترش عقاید مختلف فراهم می‌شود.
- ☐ ۷۳۱ فرهنگ مغول به واسطهٔ قومی و قبیله‌ای بودن، شایستهٔ جهانی شدن نبود.
- ☐ ۷۳۲ فرهنگ جهانی باید در لایه‌های مختلف خود به ارزش جهان‌شمول استکبار پابند باشد.
- ☐ ۷۳۳ در فرهنگ جبرگرا، انسان می‌تواند آینده‌اش را براساس اراده و عمل خود بسازد و محکوم به سرنوشتی محتوم است.

- ☐ ۷۳۴ عقاید و ارزش‌های فرهنگ جهانی باید عقاید و ارزش‌های مشترک انسانی باشد که از آن‌ها به عقاید و ارزش‌های عام و جهان‌شمول یاد می‌شود.
- ☐ ۷۳۵ فرهنگ‌هایی که عقاید و ارزش‌های آن‌ها مربوط به قوم و منطقه خاصی است، از محدوده قومی و منطقه‌ای خود فراتر می‌رود و جهانی می‌شود، مگر این که نسبت به سایر اقوام و مناطق نگاه سلطه‌جویانه داشته باشد.
- ☐ ۷۳۶ حقیقت، یکی از ویژگی‌های فرهنگ جهانی است که درباره پاسخ به پرسش‌های بنیادی است.
- ☐ ۷۳۷ فرهنگ‌هایی که به تعهد و قسط قائل نباشند، نمی‌توانند معیار و میزانی برای سنجش عقاید و ارزش‌های مختلف داشته باشند و در نتیجه نمی‌توانند از حقانیت ارزش‌های خود دفاع کنند.
- ☐ ۷۳۸ تومان واژه‌ای اسپانیایی و پرتغالی است و به معنای شاه، وارد فرهنگ فارسی شده است.
- ☐ ۷۳۹ فرهنگی که صرفاً متوجه نیازهای مادی و دنیوی انسان است و از نیاز ابدی و معنوی او چشم‌پوشی می‌کند، بشر را به بحران‌های روحی و روانی گرفتار می‌سازد.
- ☐ ۷۴۰ فرهنگ آزادی، دو پرسش به همراه دارد: آزادی در کجا؟ آزادی برای چه؟
- ☐ ۷۴۱ فرهنگ‌های جبرگرا و غیرمسئول، انسان را به موجودی منفعل تبدیل می‌کنند و زمینه نفوذ سلطه‌گران را فراهم می‌کنند.
- ☐ ۷۴۲ فرهنگ جهانی ابتدا باید به پرسش‌های بنیادین جهان هستی پاسخ دهد.
- ☐ ۷۴۳ معنای زندگی و مرگ، پرسش دیروز بشر بوده است ولی بحران زیست‌محیطی، در حالی که همیشه مسئله بوده است، چه بسا فردای تاریخ مسئله او نباشد یا صورت دیگری پیدا کند.
- ☐ ۷۴۴ قبول تفاوت‌ها و محترم‌شمردن آن‌ها در فرهنگ جهانی اهمیت خاصی ندارد.
- ☐ ۷۴۵ پذیرش تفاوت‌ها از صلح جهانی در برابر جنگ و خشونت محافظت می‌کند و انگیزه شناخت متقابل جوامع و فرهنگ‌ها را فراهم می‌آورد.
- ☐ ۷۴۶ مراسم حج یک نمونه بارز تأکید هم‌زمان بر شباهت‌ها و تفاوت‌ها میان انسان‌ها و فرهنگ‌هاست.
- ☐ ۷۴۷ پیدایش عرفان‌های کاذب نوعی پاسخگویی صحیح به نیازهای معنوی انسان است.
- ☐ ۷۴۸ فرهنگ بودا یک نوع فرهنگ دارای ارزش‌های قومی و قبیله‌ای با نگاه سلطه‌جویانه است.
- ☐ ۷۴۹ فرهنگی که عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و رفتارهای آن مطابق نیازهای فطری باشد فرهنگ جهان‌شمول است.
- ☐ ۷۵۰ فرهنگی که نگاه سلطه‌جویانه دارد، با عبور از مرزهای جغرافیایی، جهان را به دو منطقه مرکزی و پیرامونی تقسیم می‌کند.
- ☐ ۷۵۱ علت تنوع فرهنگ‌ها به تنوع در عقاید و ارزش‌های سطحی و خرد بازمی‌گردد.

انتخاب قید مناسب

- ☐ ۷۵۲ (همه - برخی) عناصر فرهنگی تداوم تاریخی و گسترش جغرافیایی بیشتری دارند و برخی این‌گونه نیستند.
- ☐ ۷۵۳ (همواره - گاهی) آزادی، دو پرسش آزادی برای چه و آزادی از چه را به همراه دارد.
- ☐ ۷۵۴ (همه - برخی) فرهنگ‌ها که از محدوده مرزهای جغرافیایی و قومی عبور کنند را فرهنگ جهانی می‌نامند.
- ☐ ۷۵۵ (همه - برخی) قید و بندها مانع رسیدن انسان به کمال و حقوق انسانی‌اش می‌شود و زمینه ظلم بر او را فراهم می‌کند.

روابط علت و معلولی

- ☐ ۷۵۶ عدم پاسخگویی به پرسش‌های عقلانیت سطح یک (علت - معلول) پیدایش عرفان‌های دروغین و کاذب است.
- ☐ ۷۵۷ عدم داشتن معیار و میزان برای سنجش عقاید و ارزش‌های مختلف (علت - معلول) عدم دفاع از حقانیت ارزش‌هاست.
- ☐ ۷۵۸ اعتقاد به طالع‌بینی و تشخیص خصوصیات خلقی و رفتاری به کمک اجرام آسمانی و زمان تولد (علت - معلول) فرهنگ‌های جبرگرا و غیرمسئول است.
- ☐ ۷۵۹ محافظت در برابر جنگ و خشونت (علت - معلول) قبول تفاوت‌ها و محترم‌شمردن آن‌ها در فرهنگ جهانی است.

- ☐ ۷۶۰ حقیقت، مسئولیت، تعهد و عقلانیت در صورتی که در یک جامعه تحقق نیابد، به ترتیب موجب از بین رفتن قدرت مقاومت یک فرهنگ، ناتوانی در دفاع از لایه‌های بنیادین هویتی خود، نداشتن معیار و میزانی برای سنجش عقاید و ارزش‌ها می‌شود. (داخل ۹۴)
- ☐ ۷۶۱ ویژگی عقلانیت در فرهنگ مطلوب جهانی امکان داوری درباره حق و باطل بودن فرهنگ‌های مختلف را ایجاد می‌کند. (خارج ۹۵)
- ☐ ۷۶۲ در فرهنگ غرب، قبول تفاوت‌ها و محترم‌شمردن آن‌ها اهمیت بسیاری دارد. (خارج ۹۹)
- ☐ ۷۶۳ فرهنگ غرب انسان را به موجوداتی منفعل تبدیل می‌کند. (خارج ۱۴۰۱)
- ☐ ۷۶۴ یکی از ویژگی‌های فرهنگ مطلوب جهانی پاسخ به پرسش‌های متغیر و ابتدایی بشر است. (خارج ۱۴۰۱)
- ☐ ۷۶۵ هر رسم و سنتی درون فرهنگ خود، معنا و کارکردی دارد؛ هر چه حاملان و عاملان یک فرهنگ و معنای آن بیشتر باشد، آن فرهنگ بسط بیشتری می‌یابد. درس ۱۳ و ۱۶ دهم (داخل ۱۴۰۲)

درس سوم

نمونه‌های فرهنگ جهانی ۱

عبارت‌های درست و نادرست

- ☐ ۷۶۶ برخی فرهنگ‌ها و جوامع، سلطه بر دیگر جوامع را ارزش اجتماعی برتر می‌دانند.
- ☐ ۷۶۷ فارابی در گونه‌شناسی خود، یکی از انواع جوامع جاهلی را جامعهٔ تغلب می‌نامد.
- ☐ ۷۶۸ هدف مدینهٔ تغلب خوار و مقهور کردن دیگران است.
- ☐ ۷۶۹ مردم جامعهٔ تغلب حتی برای غلبه‌یافتن بر ملت‌های دیگر، با یکدیگر همکاری نمی‌کنند.
- ☐ ۷۷۰ غلبهٔ نظامی همواره با غلبهٔ فرهنگی همراه است.
- ☐ ۷۷۱ امپراتوری و شاهنشاهی از طریق کشورگشایی و با قدرت نظامی شکل می‌گیرد.
- ☐ ۷۷۲ مغولان با قدرت نظامی خود، مناطق وسیعی را تصرف کردند و یک فرهنگ جهانی مغولی به وجود آوردند.
- ☐ ۷۷۳ اروپا در شش قرن اخیر، کانون شکل‌گیری فرهنگ غرب بوده است.
- ☐ ۷۷۴ کودتای نوژه نمونهٔ شکست خوردهٔ استعمار نو است.
- ☐ ۷۷۵ فرهنگ مغولان شایستگی لازم را برای یک فرهنگ جهانی نداشت.
- ☐ ۷۷۶ در استعمار فرانسه، ابزارها و ظرفیت‌های نظامی، سیاسی و اقتصادی مهم‌تر از ظرفیت‌های فرهنگی و علمی است.
- ☐ ۷۷۷ در دورهٔ استعمار نو، حضور استعمارگران و مجریان پنهان بود.
- ☐ ۷۷۸ تبلیغاتی که در فضای مجازی دیده می‌شوند نمونه‌ای از استعمار فرانسه هستند.
- ☐ ۷۷۹ استعمار اروپایی در سدهٔ هجدهم و نوزدهم میلادی بزرگ‌ترین برده‌داری تاریخ بشریت را برپا کرد.
- ☐ ۷۸۰ قوم شکست‌خورده در صورتی که هویت فرهنگی خود را حفظ کند، می‌تواند به تدریج استقلال سیاسی خود را به دست آورد.
- ☐ ۷۸۱ استعمار، نوعی از جهانگشایی است که از قرن هفدهم به بعد توسط اروپاییان آغاز شد و در قرن نوزدهم به اوج خود رسید.
- ☐ ۷۸۲ در امپریالیسم فرهنگی، قوم مغلوب برتری فرهنگ جامعهٔ مسلط را می‌پذیرد.
- ☐ ۷۸۳ امپریالیسم سیاسی از طریق اشغال نظامی جوامع ضعیف شکل می‌گیرد.
- ☐ ۷۸۴ شکل‌گیری امپریالیسم سیاسی وقتی است که قدرت اقتصادی یک کشور، بازارها و مواد خام کشور دیگر را تصرف کند.
- ☐ ۷۸۵ جهان غرب در استعمار فرانسه، هویت فرهنگی دیگر کشورها را هدف قرار می‌دهد.
- ☐ ۷۸۶ در استعمار فرانسه، از ابزارهای علمی و فرهنگی، به ویژه رسانه‌ها زیاد استفاده می‌شود.
- ☐ ۷۸۷ ایرانیان باستان فتوحاتی فراتر از مرزهای جغرافیایی‌شان داشتند و جهانگشایی‌ها به جهانی‌شدن فرهنگ آنان منجر شد.

- ☐ ۷۸۸ سلطه جهان غرب بر کشورهای دیگر به سلطه نظامی محدود نشد، بلکه به مرور اشکال جدیدی از آن پدیدار شد.
- ☐ ۷۸۹ در استعمار فرانسه، کشورهای استعمارگر با استفاده از شرایط مساعدی که در دوره استعمار ایجاد کرده‌اند، از مجریان بومی و داخلی کشورهای مستعمره برای رسیدن به اهداف استعماری خود استفاده می‌کنند.
- ☐ ۷۹۰ دولت‌های استعمارگر برای به قدرت رساندن نیروهای وابسته به خود، از کودتای نظامی نیز استفاده می‌کنند.
- ☐ ۷۹۱ زبان فارسی پیش از آن که هندوستان مستعمره انگلستان شود، دومین زبان رسمی و زبان فرهنگی و علمی این کشور بود.

انتخاب قید مناسب

- ☐ ۷۹۲ از سلطه غرب (همواره - گاهی) با نام‌های امپریالیسم و استعمار یاد می‌شود.
- ☐ ۷۹۳ به (همه - برخی) سلطه‌ها، امپریالیسم می‌گویند.
- ☐ ۷۹۴ پیشرفت در زمینه‌های دریانوردی، فنون نظامی و اقتصاد صنعتی (علت - معلول) موفقیت‌های استعماری شد.
- ☐ ۷۹۵ جنبش‌های استقلال‌طلبانه کشورهای مستعمره طی قرن بیستم (علت - معلول) استعمار نو می‌باشد.
- ☐ ۷۹۶ تلاش برای ایجاد امپراتوری (علت - معلول) خسارت‌های انسانی و اقتصادی فراوانی شد.
- ☐ ۷۹۷ تصرف بازارها و تصرف مواد خام (علت - معلول) امپریالیسم اقتصادی شد.
- ☐ ۷۹۸ پذیرش برتری فرهنگ غرب (علت - معلول) جست‌وجوی هویت در حاشیه جهان غرب و حرکت در مسیر ترسیم‌شده توسط غرب می‌باشد.

- ☐ ۷۹۹ هضم و به خدمت گرفتن گروه مهاجم (علت - معلول) داشتن فرهنگ قوی و غنی ایرانیان بوده است.

عبارت‌های درست و نادرست کنکوری

- ☐ ۸۰۰ حضور مستقیم سربازان تنها عامل شکل‌گیری امپراتوری و شاهنشاهی بوده است. (داخل ۹۱)
- ☐ ۸۰۱ ویژگی استعمار نو در این است که برای حفظ سلطه جهان غرب از رسانه‌ها و فناوری اطلاعات استفاده کند. (خارج ۹۱)
- ☐ ۸۰۲ استفاده از نهادها و ساختارهای اقتصادی، سیاسی و بین‌المللی، عملکرد استعمار نو می‌باشد. (داخل ۹۳)
- ☐ ۸۰۳ مشکل کشورهای فقیر نه تنها ضعف اقتصادی و صنعتی آن‌ها نیست، بلکه الگوپذیری مقلدانه آن‌ها از کشورهای صنعتی است و این موضوع باعث چالش و پیدایش کشورهای استعمارگر و استعمارزده شده است. (داخل ۹۴)
- ☐ ۸۰۴ شکل‌گیری دولت - ملت‌های جدید امکان عبور از مرحله استعمار به استعمار نو را برای کشورهای استعمارگر فراهم آورد. (خارج ۹۵)
- ☐ ۸۰۵ طلب ستایش دیگران و تصور بر برتر بودن خود نسبت به سایر مردم جهان از ویژگی‌های بارز مردم در مدینه فاضله است. (خارج ۱۴۰۰)
- ☐ ۸۰۶ تفاوت استعمار قدیم و استعمار فرانو در وجود و حضور استعمارگران بوده است که در استعمار قدیم، استعمارگر پنهان بوده است، اما در استعمار فرانو مشخص است. (داخل نوبت اول ۱۴۰۲)
- ☐ ۸۰۷ مردم جوامع تغلب به دنبال بی‌ارزش کردن مردم سایر جوامع هستند و آن‌ها گمان می‌کنند فقط آنان خوشبخت، پیروز و مورد رشک دیگران هستند. (داخل و خارج ۱۴۰۲)

درس چهارم

نمونه‌های فرهنگ جهانی ۲

عبارت‌های درست و نادرست

- ☐ ۸۰۸ انسان در دیدگاه اسلام، موجودی مختار، مسئول و خلیفه خداوند بر روی زمین است.
- ☐ ۸۰۹ سعادت و عزت انسان در تقرب و نزدیک شدن به خداوند و رسیدن به مقام خلافت الهی است.
- ☐ ۸۱۰ عقاید و ارزش‌های اسلامی با پذیرش انسان‌ها، به عرصه فرهنگ بشری راه می‌یابند و جلوه و نمود پیدا می‌کنند.
- ☐ ۸۱۱ زیباترین و محبوب‌ترین مخلوق خداوند در فرهنگ اسلام عقل است.
- ☐ ۸۱۲ عقاید و ارزش‌های اسلامی با پذیرش انسان‌ها به عرصه فرهنگ بشری راه می‌یابند.
- ☐ ۸۱۳ قدرت سیاسی جوامع اسلامی بعد از استعمار، بیشتر ریشه در مناسبات قومی و قبیله‌ای داشت.
- ☐ ۸۱۴ قدرت‌هایی مانند سلجوقیان، مغولان و ... مانع می‌شدند تا ظرفیت‌های فرهنگ اسلامی و ارزش‌های اجتماعی آن به طور کامل آشکار شود.
- ☐ ۸۱۵ رسول خدا ﷺ پس از سیزده سال دعوت و هشت سال حکومت، موانع سیاسی را در شبه جزیره عربستان از بین برد.
- ☐ ۸۱۶ شبه جزیره عربستان قبل از ظهور اسلام، فرهنگ جاهلی قبیله‌ای داشت.
- ☐ ۸۱۷ دوران خلافت از زمان رحلت رسول خدا ﷺ آغاز شد و در طول خلافت اموی، عباسی و عثمانی ادامه یافت.
- ☐ ۸۱۸ ارزش‌های اجتماعی اسلام مثل عدالت، تقوا، قانون‌گرایی، اتحاد و همبستگی، با حاکمیت قومی و قبیله‌ای شبه جزیره عربستان نادیده گرفته می‌شد.
- ☐ ۸۱۹ ارزش‌ها، هنجارها و رفتارهای جاهلی در عصر خلافت تا فتح مکه در برابر اسلام آشکارا مقاومت کرده بود و سپس در پوشش نفاق نمایان شد.
- ☐ ۸۲۰ استبداد استعماری غرب در سایه‌سار قدرت و سلطه جهان غرب در جهت گسترش نیازهای اقتصادی و فرهنگی جهان غرب چاره‌ای جز حذف مظاهر فرهنگ اسلامی نداشت.
- ☐ ۸۲۱ متفکران جهان غرب، خطرات سلطه فرهنگ غربی و فراموشی فرهنگ و هویت اسلامی را گوشزد کرده بودند.
- ☐ ۸۲۲ امت اسلامی با الهام از انقلاب آزادی‌بخش، مرحله نوینی را در گسترش فرهنگ جهانی اسلام رقم می‌زنند.
- ☐ ۸۲۳ مکاتب غربی علاوه بر خدشه‌دار کردن وحدت امت اسلامی مورد حمایت مردم مسلمان نیز قرار می‌گرفتند.
- ☐ ۸۲۴ استبداد قومی با وجود هویت اسلامی خود، از رویارویی مستقیم با فرهنگ اسلامی دوری می‌کرد.
- ☐ ۸۲۵ دولت‌های استعماری غربی، بخش‌های مختلف جوامع اسلامی را تحت نفوذ و سلطه سیاسی خود درآوردند و با تکیه بر قدرت نظامی و صنعتی خود بیشتر سیاستمداران و دولتمردان جوامع اسلامی را مغلوب خود ساختند.
- ☐ ۸۲۶ شبه جزیره عربستان قبل از ظهور اسلام از سمت جنوب شرقی تحت سلطه روم باستان بود.
- ☐ ۸۲۷ پیامبران برای شکوفایی عقل آدمیان، اجرای عدالت، پرورش ثروت در دست اغنیا و آزادسازی مستضعفان از حاکمیت مستکبران مبعوث شده‌اند.
- ☐ ۸۲۸ مراحل گسترش فرهنگ اسلامی را به ترتیب، به عصر نبوی، دوران خلافت، دوره بیداری اسلامی و عصر استعماری می‌توان طبقه‌بندی کرد.

- ☐ ۸۳۹ انقلاب اسلامی نقطه عطفی در بازگشت به فرهنگ اسلامی در جهان اسلام محسوب می شود.
- ☐ ۸۳۰ مجموعه ای از باورها و نمادها که دلبستگی و تعلق به ملت، سرزمین، نژاد، قوم و زبان را اصل قرار می دهد و صرف تعلق خاطر و وابستگی به چنین عناصری آرمان اساسی انسان و تعیین کننده هویت ملت ها می داند، را ناسیونالیسم می نامیم.
- ☐ ۸۳۱ تفکری که انقلاب طبقاتی (انقلاب کارگران علیه سرمایه داران) را تنها راه رهایی از چنگال نظام سرمایه داری و مشکلات آن می داند (مارکسیسم) می نامند.

- ☐ ۸۳۲ جلوگیری از قطبی شدن جهان یکی از مهم ترین اهداف پیامبران برای اجرای عدالت محسوب می شود. درس ۲
- ☐ ۸۳۳ پیوند مردم جوامع اسلامی با قدرت استعمارگران غربی را می توان دلیل تبدیل استبداد ایلی و قومی به استبداد استعماری دانست.

- ☐ ۸۳۴ مسیر خلافت قدرت های سیاسی در دوران خلافت در عربستان به ترتیب (اموی، عثمانی و عباسی) بوده است.
- ☐ ۸۳۵ در ۱۷ دی ۱۳۱۴ به فرمان ناصرالدین شاه در تهران (تکیه دولت) برای برگزاری مراسم های مذهبی و تعزیه برپا شد.

روابط علت و معلولی

- ☐ ۸۳۶ تطابق با نظام آفرینش و موافقت با فطرت آدمیان (علت - معلول) عدم تعلق اسلام به گروه و قوم خاص می باشد.
- ☐ ۸۳۷ الهام گرفتن امت اسلامی از انقلاب اسلامی و بازگشت امت اسلامی به هویت الهی (علت - معلول) آغاز مرحله جدید در گسترش فرهنگ اسلام است. درس ۱۳ دهم
- ☐ ۸۳۸ قدرت و غنای فرهنگ اسلامی و تلاش و کوشش عالمان مسلمان را می توان (علت - معلول) جهانی شدن فرهنگ اسلامی در دوره خلافت دانست.

- ☐ ۸۳۹ (علت - معلول) عدم بروز ظرفیت های اسلامی را می توان در غلبه قدرت های قومی و قبیله ای در جهان اسلام دانست.
- ☐ ۸۴۰ عقیده و ارزش های ثابت و مطابق با نظام آفرینش و فطرت که ارزش های و عقاید جهان شمول باشد را می توان (علت - معلول) پدید آمدن فرهنگ جهانی نوع دوم دانست. درس ۲
- ☐ ۸۴۱ (علت - معلول) گذار از استبداد قومی به استبداد استعماری را می توان در (سازش قدرت های قومی و قبیله ای با دولت های غربی) و (پیوند قدرت سیاسی جامعه اسلامی با قدرت استعمارگران) دانست.

- ☐ ۸۴۲ حذف مظاهر فرهنگ اسلامی (علت - معلول) عمل کردن در سایه قدرت و سلطه جهان غرب دانسته می شود.
- ☐ ۸۴۳ عدم روبرویی مستقیم با فرهنگ اسلامی و رعایت ظواهر اسلامی (علت - معلول) نداشتن پشتوانه و پیشینه ای خارج از جهان اسلام در استبداد قومی بود.

- ☐ ۸۴۴ هضم و جذب شدن گروه های مهاجم بیگانه (علت - معلول) قدرت و غنای فرهنگ اسلامی بوده است.
- ☐ ۸۴۵ تکیه بر قدرت نظامی و صنعتی (علت - معلول) غلبه دولت های استعماری غربی بر سیاستمداران جوامع اسلامی شد.

عبارتهای درست و نادرست کنکوری

- ☐ ۸۴۶ قدرت سیاسی جوامع اسلامی که تا قبل از استعمار، بیشتر ریشه در ارزش های دوران خلافت داشت در دوران استعمار از طریق سازش با دولت های غربی با قدرت استعمارگران پیوند خورد. (داخل ۹۲)

- ☐ ۸۴۷ در دوره استعمار، فرهنگ اسلامی به دلیل قدرت و غنای خود، گروه مهاجم را در درون خود هضم و جذب می کرد. (داخل ۹۶)

درس پنجم

باورها و ارزش‌های بنیادین فرهنگ غرب

عبارت‌های درست و نادرست

- ☐ ۸۴۸ عقاید و ارزش‌های بنیادین هر فرهنگی روح و شالوده آن فرهنگ به حساب می‌آید. **درس ۱**
- ☐ ۸۴۹ عقاید و ارزش‌های بنیادین هر فرهنگ عمیق‌ترین لایه‌های آن فرهنگ است.
- ☐ ۸۵۰ توجه به دنیا و زندگی این جهان از دیرباز در فرهنگ‌های مختلف بشری وجود داشته است.
- ☐ ۸۵۱ اروپا در دو قرن اخیر کانون شکل‌گیری فرهنگ جدیدی به نام فرهنگ غرب است.
- ☐ ۸۵۲ هنجارها، رفتارها و نمادهای فرهنگ غربی ریشه در باورها و ارزش‌های دوران بیداری اسلامی دارد. **درس ۴**
- ☐ ۸۵۳ سکولاریسم جهان‌بینی فرهنگ غرب یا تصور اساسی آن از جهان هستی است.
- ☐ ۸۵۴ رویکرد این جهانی در فرهنگ غرب تنها در ابعاد نظری، غلبه یافته است.
- ☐ ۸۵۵ به فلسفه‌ها و باورهای که به صراحت، ابعاد غیرمادی جهان هستی را انکار می‌کند سکولاریسم آشکار می‌گویند.
- ☐ ۸۵۶ حقوق انسان در فرهنگ دینی مبتنی بر فطرت الهی انسانی است و صورت معنوی و آسمانی دارد.
- ☐ ۸۵۷ در فرهنگ‌های دینی و معنوی، آبادی دنیا هدفی مستقل نیست، بلکه وسیله‌ای در خدمت اهداف مادی و دنیوی است.
- ☐ ۸۵۸ اومانیسم، مهم‌ترین ویژگی انسان‌شناختی فرهنگ معاصر غرب و به معنای اصالت انسان دنیوی و این جهانی است.
- ☐ ۸۵۹ اومانیسم خواسته‌های انسان دنیوی را بدون آن که نیازی به توجیه الهی داشته باشد به رسمیت می‌شناخت.
- ☐ ۸۶۰ فرعون برای توجیه رفتارهای خود، خود را انسان دنیوی و طبیعی معرفی نمی‌کرد.
- ☐ ۸۶۱ سکولاریسم از نتایج منطقی اومانیسم است.
- ☐ ۸۶۲ در فرهنگ سکولار، آدمیان ابعاد نفسانی و دنیوی خود را در سایه ابعاد معنوی خویش پی می‌گیرند.
- ☐ ۸۶۳ هنر قرون وسطا بر بُعد انسانی تأکید می‌ورزید و چهره اسوه‌های انسانی را در هاله‌ای از قداست ترسیم می‌کرد.
- ☐ ۸۶۴ روشنگری در معنای خاص پدیده‌ای مدرن و مربوط به فرهنگ معاصر غرب نیست.
- ☐ ۸۶۵ روشنگری در معنای عام خود فقط از روش وحیانی استفاده می‌کند.
- ☐ ۸۶۶ روشنگری در قرن ۱۷ و ۱۸، رویکرد عقل‌گرایانه داشت که منجر به «دئیسم» شد.
- ☐ ۸۶۷ علم تجربی سکولار، توان داوری درباره ارزش‌ها و آرمان‌های انسانی را ندارد.
- ☐ ۸۶۸ حقوق بشر در فرهنگ اومانیستی، براساس خواسته‌ها، عادت‌ها و تمایلات طبیعی و فطری آدمیان است.
- ☐ ۸۶۹ در جهان غرب، دینداران هنجارها و رفتارهای دینی خود را با تفاسیر دنیوی و این جهانی توجیه می‌کنند؛ بنابراین در جهان غرب دئیسم به صورت جهان‌بینی غالب درآمده است.
- ☐ ۸۷۰ پروتستانتیسم در نتیجه سکولاریسم آشکار شکل گرفته است.

☐ ۸۷۱ اومانيسم در ابعاد مختلف فرهنگ غرب نظير هنر، ادبيات و حقوق بروز يافته است و راه شناخت حقيقت و موانع شناخت آن را معرفي مي‌کند.

☐ ۸۷۲ سکولاريسم رويکرد دنيوي و صرفاً اين‌جهاني به هستي است.

☐ ۸۷۳ اعلاميه حقوق بشر براساس احترام به انسانيت، آزادي و مساوات تنظيم شده است.

☐ ۸۷۴ در فرهنگ‌هاي ديني، اگر افراد هواهاي نفساني خود را دنبال کنند، آن را به صورت آشکار و رسمي اظهار مي‌کنند.

☐ ۸۷۵ در بحران معرفت‌شناختي امکان تشخيص درست يا غلط بودن باورها و اندیشه‌ها و خوب يا بد بودن هنجارها و رفتارها وجود دارد.

☐ ۸۷۶ انسان مدرن خواسته‌هاي دنيوي و اين‌جهاني خود را بدون آن‌که نيازي به توجه الهی و آسماني داشته باشد به رسميت مي‌شناسد.

☐ ۸۷۷ هنجارها و نمادها همانند روح براي عقايد و ارزش‌هاي فرهنگ است.

☐ ۸۷۸ دانش تجربی سکولار مي‌تواند به صورت دانش ابزاري و وسيله‌اي در خدمت اهداف معنوي انسان قرار گيرد و خواسته‌ها و آرزوهاي ديني آدمي را اساس و فهم به حساب آورد.

☐ ۸۷۹ يکي از اساسي‌ترين پرسش‌هاي بشري، پرسش از چيستي و کيستي خود انسان است.

☐ ۸۸۰ در فرهنگ اسلامي، انسان برترين آيت و نشانه خداوند سبحان است و عقل خليفه خدا روي زمين است و همه انسان‌ها از اين نعمت بهره‌مند هستند. درس ۴

☐ ۸۸۱ انسان بخشي از جهان طبيعت است و شناخت طبيعت و انسان از ويژگي‌هاي متناسب با هستي‌شناسي آن فرهنگ است.

☐ ۸۸۲ در فرهنگي که نگاه توحيدی دارد انسان موجودی صرفاً اين‌جهاني است و مستقل از خدا، اجازه تصرف را در ساير موجودات دارد.

☐ ۸۸۳ سکولاريسم در بخش‌هاي مختلف فرهنگ غرب نظير هنر، ادبيات و حقوق بروز يافته است.

☐ ۸۸۴ ادبيات مدرن به سلوک‌هاي معنوي و مکاشفات و مشاهدات الهی انسان توجه دارد و حالات رواني آدميان در زندگي روزمره و اين‌جهاني را منعکس نمي‌کند.

☐ ۸۸۵ فرعون خود را در زمره خدايان معرفي مي‌کرد تا بتواند موقعيت و رفتار ظالمانه خود را توجيه کند.

☐ ۸۸۶ روشننگري مهم‌ترين ويژگي معرفت‌شناختي فرهنگ معاصر غرب است.

☐ ۸۸۷ در فرهنگ همه اديان وحی، عقل، تجربه تنها روش‌هاي شناخت حقيقت هستند.

☐ ۸۸۸ به دانشي که صرفاً وسيله رسيدن به اهداف دنيوي است و توانايي ارزشي‌ها و اهداف انساني را دارد، دانش (علوم) ابزاري مي‌گویند.

☐ ۸۸۹ انسان فقط از شناخت حسی و تجربی مي‌تواند بهره‌مند باشد.

☐ ۸۹۰ مهم‌ترين ويژگي قرون نوزدهم و بيستم عقل‌گرایی و نفی وحی بود که پيامد آن بحران معرفتي است.

انتخاب قيد مناسب

۸۹۱ در رويکرد سکولاريسم (همه – برخي) ظرفيت‌هاي انسان متوجه آرمان و اهداف دنيوي و اين‌جهاني مي‌شود.

۸۹۲ عقايد و ارزش‌هاي بنيادين (هر – برخي) فرهنگ در پاسخ به پرسش‌هاي اساسي انسان پديد مي‌آيند.

۸۹۳ (همه – برخي) فيلسوفان حق دارند اعلاميه حقوق بشر را تجزيه و تحليل کند و ضعف‌هاي آن را تذکر دهند.

۸۹۴ رویکرد گزینشی جهان غرب به ابعاد معنوی و دینی جهان، (علت - معلول) پیدایش و رشد برخی نهضت‌های جدید دینی شده است.

۸۹۵ انسان برترین آیت و نشانه خداوند سبحان و خلیفه خدا بر روی زمین است. همین عامل (علت - معلول) برتری بر سایر موجودات است.

۸۹۶ روشنگری در معنای خاص به دلیل عدم پذیرش وحی (علت - معلول) به وجود آمدن دئیسم است.

۸۹۷ ناتوانی در داوری ارزش‌ها و آرمان‌ها و به خدمت گرفتن اهداف دنیوی به کمک علوم (دانش) ابزاری (علت - معلول) علم تجربی سکولار است.

۸۹۸ افول حس‌گرایی (علت - معلول) بحران معرفت‌شناختی است و بحران معرفت‌شناختی (علت - معلول) سلب‌شدن امکان فهمیدن حق و باطل بودن است.

۸۹۹ روشنگری در معنای عام «وحی، عقل و تجربه» به همراه انسان‌شناسی و هستی‌شناسی دینی (علت - معلول) تفسیر توحیدی از انسان و جهان است.

۹۰۰ اجازه هرگونه تصرف در موجودات دیگر (علت - معلول) نگاه غیر توحیدی به انسان است.

۹۰۱ این‌که جهان و طبیعت را آیات و نشانه‌های خداوند می‌بینیم (علت - معلول) نگاه توحیدی است.

عبارت‌های درست و نادرست کنکوری

۹۰۲ فرعون به مردم می‌گفت: (أنا ربکم الأعلى)؛ و این عبارت مبین تأکید اسلام بر آزادی مستضعفان بر مستکبران است. ☐ (خارج ۹۱)

۹۰۳ سکولاریسم پنهان شامل دیدگاه‌ها، فلسفه‌ها و جهان‌بینی‌هایی است که ابعاد فوق طبیعی و متافیزیکی را صراحتاً انکار می‌کند و بخش‌هایی از عقاید دینی را در خدمت نظام این جهان درمی‌آورد. ☐ (خارج ۹۱)

۹۰۴ دئیسم یعنی اعتقاد به خدایی که هیچ برنامه‌ای برای هدایت و سعادت بشر ندارد. ☐ (خارج ۹۲)

۹۰۵ در یک جهان سکولار امکان رای‌دادن به قوانین معنوی و الهی وجود ندارد و هویت دینی افراد نمی‌تواند در جامعه ظهور و بروز داشته باشد. ☐ (داخل ۹۲)

۹۰۶ عدم برخورد یکسان فرهنگ‌های مختلف مربوط به شناخت شهودی است. ☐ (داخل ۹۶)

۹۰۷ در نیمه دوم قرن بیستم آشکار شد که علم تجربی غربی تنها تفسیر موجود از جهان طبیعت نیست که در پایان قرن بیستم منجر به پروتستان‌تیسیم شد. ☐ (داخل ۹۸)

۹۰۸ هنر مدرن همانند قرون وسطا به ابعاد جسمانی وجود انسان توجه دارد. ☐ (داخل ۹۹)

۹۰۹ شناخت شهودی از راه مشاهده حسی و استدلال عقلی به دست می‌آید. ☐ (داخل ۹۹)

۹۱۰ از پایان قرن بیستم با افول تجربه‌گرایی، فرهنگ غرب گرفتار بحران معرفت‌شناختی شده است. ☐ (خارج ۱۱۴۰۰)

۹۱۱ فلسفه‌های روشنگری سکولاریسم را از لایه‌های سطحی فرهنگ به لایه‌های عمیق آن تسری می‌داد. ☐ (خارج ۱۱۴۰۰)

۹۱۲ فرهنگ غرب در پایان قرن بیستم، با افول حس‌گرایی دچار سلب امکان تشخیص درست یا غلط بودن باورها و اندیشه‌ها و خوب یا بد بودن هنجارها و رفتارها از بشر شد. ☐ (داخل ۹۸ و ۱۱۴۰۳)

پایه ۱۱ درس دوم

۷۱۱. نادرست؛ فرهنگ‌های مختلف گستره جغرافیایی و تداوم تاریخی یکسانی ندارند.

۷۱۲. درست **۷۱۳.** درست

۷۱۴. نادرست؛ فرهنگ جهانی باید از دو سطح عقلانیت برخوردار باشد.

۷۱۵. نادرست؛ فرهنگ صهیونیسم اشاره به نژاد خاصی دارد.

۷۱۶. نادرست؛ فقدان عدالت باعث بهره‌کشی ظالمانه برخی انسان‌ها و جوامع از برخی دیگر و پایمال‌شدن حقوق انسان‌ها می‌شود.

۷۱۷. درست **۷۱۸.** درست

۷۱۹. درست

۷۲۰. نادرست؛ فرهنگ جهانی باید از ارزش‌های جهان‌شمول معنویت برخوردار باشد.

۷۲۱. درست

۷۲۲. نادرست؛ فرهنگی که تسلط یک قوم، جامعه و گروه خاصی را بر دیگران به دنبال می‌آورد، فرهنگ سلطه یا استکبار است.

۷۲۳. نادرست؛ فارابی این جامعه را مدینه فاسقه می‌نامد.

۷۲۴. درست **۷۲۵.** درست

۷۲۶. درست

۷۲۷. نادرست؛ فرهنگ جهانی برخوردار از عدالت می‌تواند موانع قطبی‌شدن جهان و بهره‌کشی ظالمانه گردد.

۷۲۸. نادرست؛ فرهنگ‌های جبرگرا منکر نقش انسان‌ها در تعیین سرنوشتشان هستند و هم‌چنین زمینه‌ساز نفوذ سلطه‌گران نیز هستند.

۷۲۹. نادرست؛ ناتوانی در پاسخ به پرسش‌های بنیادین در مورد مرگ و زندگی، نشان‌دهنده عدم وجود سطح اول عقلانیت است.

۷۳۰. نادرست؛ با ایجاد تعهد و مسئولیت در انسان‌ها توسط فرهنگ جهانی، زمینه گسترش عقاید مختلف فراهم می‌شود.

۷۳۱. درست

۷۳۲. نادرست؛ فرهنگ جهانی باید در لایه‌های مختلف خود به ارزش جهان‌شمول عدالت پایبند باشد.

۷۳۳. نادرست؛ در فرهنگ جبرگرا، انسان نمی‌تواند آینده را براساس اراده و عمل خود بسازد و محکوم به سرنوشتی محتوم است.

۷۳۴. درست

۷۳۵. نادرست؛ فرهنگ‌هایی که عقاید و ارزش‌های آن‌ها مربوط به قوم و منطقه خاصی است، از محدوده قومی و منطقه‌ای خود فراتر نمی‌روند و جهانی نمی‌شوند، مگر این که نسبت به سایر اقوام و مناطق، نگاه سلطه‌جویانه داشته باشد.

۷۳۶. نادرست؛ عقلانیت به پرسش‌های بنیادی پاسخ می‌دهد.

۷۳۷. نادرست؛ فرهنگ‌هایی که به حقیقتی قائل نباشند، نمی‌توانند معیار و میزانی برای سنجش عقاید و ارزش‌های مختلف داشته باشند و در نتیجه نمی‌توانند از حقانیت ارزش‌های خود دفاع کنند.

۷۳۸. نادرست؛ تومان واژه‌ای مغولی است و به معنای ده هزار. در تقسیمات کشوری به ده هزار سرباز، تومان و به فرمانده آن، امیر تومان می‌گفتند.

۷۳۹. درست

۷۴۰. نادرست؛ فرهنگ آزادی دو پرسش را به همراه دارد: آزادی از چه؟ آزادی برای چه؟

۷۴۱. درست

۷۴۲. نادرست؛ فرهنگ جهانی ابتدا باید به پرسش‌های بنیادین بشر درباره انسان و جهان پاسخ دهد.

۷۴۳. نادرست؛ معنای زندگی و مرگ، پرسش همیشگی بشر است، ولی بحران زیست‌محیطی، در حالی که مسئله دیروز او نبود، مسئله امروز اوست و چه بسا فردای تاریخ، مسئله او نباشد یا صورتی دیگر پیدا کند.

۷۴۴. نادرست؛ قبول تفاوت‌ها و محترم‌شمردن آن‌ها در فرهنگ جهانی اهمیت بسیاری دارد.

۷۴۵. درست **۷۴۶.** درست

۷۴۷. نادرست؛ پیدایش عرفان‌های دروغین، نوعی پاسخگویی کاذب به نیازهای معنوی انسان است.

۷۴۸. درست

۷۴۹. نادرست؛ این تعریف مربوط به فرهنگ حق است.

۷۵۰. درست

۷۵۱. نادرست؛ علت تنوع فرهنگ‌ها، به عقاید و ارزش‌های اساسی و کلان آن‌ها برمی‌گردد.

۷۵۲. برخی **۷۵۳.** همواره

۷۵۴. برخی؛ هر فرهنگی توان و ظرفیت جهانی‌شدن ندارد.

۷۵۵. برخی

۷۵۶. علت به وجود آمدن عرفان‌های دروغین و کاذب است.

۷۸۱. نادرست؛ شروع استعمار از قرن پانزدهم بوده و نه هفدهم است.

۷۸۲. درست **۷۸۳.** درست

۷۸۴. نادرست؛ شکل‌گیری امپریالیسم اقتصادی وقتی است که قدرت اقتصادی یک کشور، بازارها و مواد خام کشور دیگر را تصرف کند.

۷۸۵. درست **۷۸۶.** درست

۷۸۷. نادرست؛ ایرانیان باستان فتوحاتی فراتر از مرزهای جغرافیایی‌شان داشتند، اما جهان‌گشایی‌ها به جهانی‌شدن فرهنگ آنان منجر نشد.

۷۸۸. درست

۷۸۹. نادرست؛ در استعمار نو و نه فرانو، کشورهای استعمارگر با استفاده از شرایط مساعدی که در دورهٔ استعمار ایجاد کرده‌اند، از مجریان بومی و داخلی کشورهای مستعمره برای رسیدن به اهداف استعماری خود استفاده می‌کنند.

۷۹۰. درست **۷۹۱.** درست

۷۹۲. همواره

۷۹۳. همه؛ به هر نوع سلطه‌ای امپریالیسم می‌گویند.

۷۹۴. علت **۷۹۵.** معلول

۷۹۶. علت **۷۹۷.** علت

۷۹۸. معلول **۷۹۹.** معلول

۸۰۰. نادرست؛ امپراتوری و شاهنشاهی از طریق کشورگشایی و با قدرت نظامی و حضور مستقیم سربازان پیروز شکل می‌گیرد.

۸۰۱. نادرست؛ ویژگی استعمار فرانو در این است که برای حفظ سلطهٔ جهان غرب، بیش از آن‌که از ابزارهای نظامی و سیاسی یا اقتصادی استفاده کند و از ابزارها و ظرفیت‌های فرهنگی و علمی، به ویژه از رسانه‌ها و فناوری اطلاعات بهره می‌برد

۸۰۲. درست **۸۰۳.** درست

۸۰۴. نادرست؛ وابستگی کشورهای استعمارزده عامل عبور از استعمار به استعمار نو بوده است.

۸۰۵. نادرست؛ ویژگی‌های بیان‌شده طبق نظر ابونصر محمد فارابی، از ویژگی‌های مردم جامعهٔ تغلب است.

۸۰۶. نادرست؛ تفاوت استعمار قدیم و فرانو این‌گونه است که در استعمار قدیم، حضور استعمارگر مشخص و آشکار بوده، اما در استعمار فرانو این‌گونه نیست.

۸۰۷. درست

۷۵۷. علت **۷۵۸.** معلول

۷۵۹. معلول

۷۶۰. نادرست؛ نداشتن معیار و میزانی برای سنجش عقاید و ارزش‌ها ← حقیقت

از بین بردن قدرت مقاومت یک فرهنگ ← مسئولیت و تعهد ناتوانی در دفاع از لایه‌های بنیادین هویتی خود ← عقلانیت

۷۶۱. درست

۷۶۲. نادرست؛ قبول تفاوت‌ها و محترم‌شمردن آن‌ها در فرهنگ جهانی اهمیت بسیاری دارد.

۷۶۳. نادرست؛ فرهنگ جبرگرا انسان را به موجوداتی منفعل تبدیل می‌کند و زمینهٔ نفوذ سلطه‌گران را فراهم می‌آورد.

۷۶۴. نادرست؛ یکی از ویژگی‌های فرهنگ مطلوب جهانی ایجاد زمینهٔ گسترش و تحقق ارزش‌های جهان‌شمول است.

۷۶۵. درست

پایه ۱۱ درس سوم

۷۶۶. درست **۷۶۷.** درست

۷۶۸. درست

۷۶۹. نادرست؛ مردم در جامعهٔ تغلب برای غلبه بر سایر مردم با یکدیگر همکاری می‌کنند.

۷۷۰. نادرست؛ غلبهٔ نظامی گاهی با غلبهٔ فرهنگی همراه است.

۷۷۱. درست

۷۷۲. نادرست؛ مغولان چون فرهنگ قومی و قبیله‌ای داشتند، ظرفیت فرهنگ جهانی‌شدن را نداشتند.

۷۷۳. نادرست؛ اروپا در پنج قرن اخیر کانون شکل‌گیری فرهنگ جدیدی است به نام فرهنگ غرب.

۷۷۴. درست **۷۷۵.** درست

۷۷۶. نادرست؛ در استعمار فرانو بیش از آن‌که از ابزارهای نظامی، سیاسی و اقتصادی استفاده شود، ابزارها و ظرفیت‌های فرهنگی و علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

۷۷۷. نادرست؛ در این دوره حضور مجریان آشکار بود.

۷۷۸. درست

۷۷۹. نادرست؛ بزرگ‌ترین برده‌داری تاریخ در سدهٔ هفدهم و هجدهم توسط اروپاییان شکل گرفت.

۷۸۰. درست

پایه ۱۱ درس چهارم

۸۰۸. درست؛ انسان از دیدگاه اسلام، موجودی مختار، مسئول، متعهد، دارای فطرتی الهی و خلیفه خداوند در زمین است.

۸۰۹. درست **۸۱۰.** درست

۸۱۱. درست **۸۱۲.** درست

۸۱۳. نادرست؛ قدرت سیاسی جوامع اسلامی تا قبل از استعمار بیشتر قومی و قبیله‌ای بود.

۸۱۴. درست

۸۱۵. نادرست؛ رسول خدا پس از سیزده سال دعوت و ده سال حکومت موانع سیاسی را در شبه جزیره عربستان از بین برد.

۸۱۶. درست **۸۱۷.** درست

۸۱۸. درست

۸۱۹. نادرست؛ ارزش‌ها، هنجارها و رفتارهای جاهلی در عصر نبوی در برابر اسلام آشکارا مقاومت کرده بود و سپس در پوشش نفاق قرار گرفته بودند.

۸۲۰. درست

۸۲۱. نادرست؛ متفکران جهان اسلام خطرات سلطه فرهنگ غربی و فراموشی فرهنگ و هویت اسلامی را گوشزد کرده بودند. **۸۲۲.** نادرست؛ امت اسلامی با الهام از انقلاب اسلامی مرحله نوینی را در گسترش فرهنگ جهانی اسلام رقم می‌زند.

۸۲۳. نادرست؛ مکاتب غربی علاوه بر خدشه‌دار کردن وحدت امت اسلامی مورد حمایت مردم مسلمان قرار نمی‌گرفتند.

۸۲۴. نادرست؛ استبداد قومی با وجود هویت غیراسلامی خود از رویارویی با فرهنگ اسلامی دوری می‌کرد.

۸۲۵. درست

۸۲۶. نادرست؛ شبه جزیره عربستان قبل از ظهور اسلام از سمت جنوب شرقی تحت سلطه ایران بود.

۸۲۷. نادرست؛ پیامبران برای شکوفایی عقل آدمیان، اجرای عدالت، جلوگیری از چرخش ثروت در دست اغنیا و آزادسازی مستضعفان از حاکمیت مستکبران مبعوث شده‌اند.

۸۲۸. نادرست؛ مراحل گسترش فرهنگ اسلامی را به ترتیب زیر می‌توان طبقه‌بندی کرد:

عصرنبوی ← دوران خلافت ← دوره استعمار ← عصر بیداری اسلامی

۸۲۹. درست **۸۳۰.** درست

۸۳۱. درست

۸۳۲. نادرست؛ همان‌طور که در درس سوم خواندیم (عدالت) مانع قطعی شدن جهان، مانع پایمال‌شدن حقوق انسان و مانع بهره‌کشی گروهی از گروه دیگر می‌شود و مهم‌ترین دلایل بعثت پیامبران، اجرای عدالت و مانع‌شدن از چرخش ثروت در دست اغنیا و آزادسازی مستضعفان از حاکمیت مستکبران می‌باشد.

۸۳۳. نادرست؛ در اثر سازش دولتمردان کشورهای اسلامی با دولت‌های غربی استبداد قومی به استبداد استعماری تبدیل شد.

۸۳۴. نادرست؛ دوران خلافت به ترتیب با خلافت اموی، عباسی و عثمانی به ترتیب ادامه پیدا کرد.

۸۳۵. نادرست؛ به دنبال تصویب قانونی در ۱۷ دی ۱۳۱۴ استفاده از چادر، روبنده و روسری برای زنان و دختران ایرانی ممنوع شد.

۸۳۶. علت؛ اصول و ارزش‌های مطابق با نظام آفرینش و موافقت با فطرت آدمیان علت جهان‌شمول بودن اسلام است و این تطابق علت عدم تعلق اسلام به گروه یا قوم خاص است.

۸۳۷. علت؛ الهام‌گرفتن امت اسلامی از انقلاب اسلامی و بازگشت به سوی هویت الهی علت آغاز مرحله جدید گسترش فرهنگ اسلامی است.

۸۳۸. علت؛ قدرت و غنای فرهنگ اسلامی همراه با تلاش و کوشش عالمان مسلمان را می‌توان علت جهانی‌شدن فرهنگ اسلامی در دوران خلافت دانست.

۸۳۹. علت؛ غلبه قدرت‌های قومی و قبیله‌ای را می‌توان دلیل عدم بروز ظرفیت‌های اسلامی دانست.

۸۴۰. علت؛ همان‌طور که در درس دوم خواندیم، فرهنگ جهانی مطلوب باید عقاید و ارزش‌های جهان‌شمول داشته باشد و اگر این فرهنگ مربوط به گروه و قوم خاصی نباشد و مطابق با نظام آفرینش باشد را می‌توان فرهنگ جهانی نوع دوم دانست؛ پس این عوامل علت پدیدآمدن یک فرهنگ جهانی است.

۸۴۱. علت؛ سازش قدرت‌های قومی و قبیله‌ای با دولت‌های غربی و پیوند قدرت سیاسی جامعه اسلامی با قدرت استعمارگران علت تبدیل استبداد قومی به استبداد استعماری است.

۸۴۲. معلول؛ در استبداد استعماری به دلیل این‌که در سایه قدرت و سلطه جهان غرب عمل می‌کردند برای تأمین نیازهای اقتصادی و فرهنگی خود (جهان غرب) چاره‌ای جز حذف مظاهر فرهنگ اسلامی نداشتند؛ پس این عامل معلول به وجود آمدن این وضعیت استبداد استعماری بوده است.

۸۶۳. معلول؛ استبداد قومی با وجود این که دارای هویت غیراسلامی بود به دلیل پشتوانه و پیشینه‌ای خارج از جهان اسلام نداشت از رویارویی مستقیم با فرهنگ توانمند اسلامی دوری می‌کرد و با حفظ ظواهر دینی و اسلامی خود می‌بود؛ پس این عوامل معلول استبداد قومی بودند.

۸۶۴. معلول؛ قدرت و غنای فرهنگ اسلامی باعث می‌شد تا گروه‌های مهاجم بیگانه را نیز درون خود هضم و جذب می‌کرد یا ناگزیر می‌ساخت تا از ظواهر و ارزش‌های دینی استفاده کنند پس هضم و جذب شدن این گونه فرهنگ‌های مهاجم **معلول** قدرت و غنای فرهنگ اسلامی بود.

۸۶۵. علت؛ تکیه بر قدرت نظامی و صنعتی دولت‌های استعماری غربی، **علت** غلبه این دولت‌ها بر دولتمردان و سیاستمداران جوامع اسلامی بود.

۸۶۶. نادرست؛ قدرت سیاسی جوامع اسلامی تا قبل از استعمار بیشتر، ریشه در **مناسبات قومی و قبیله‌ای** داشت و در دوران استعمار از طریق سازش با دولت‌های غربی با قدرت استعمارگران پیوند خورد.

۸۶۷. نادرست؛ این ویژگی دوران خلافت بود.

۸۶۸. نادرست؛ هنر قرون وسطا بر **بعد معنوی** جهان تأکید داشت.

۸۶۹. نادرست؛ روشنگری در معنای خاص، پدیده‌ای مدرن و مربوط به فرهنگ غرب است.

۸۷۰. نادرست؛ روشنگری در معنای عام خود فقط از روش عقل، تجربه و وحی استفاده می‌کند.

۸۷۱. درست **۸۶۶.** درست

۸۷۲. درست **۸۶۸.** نادرست؛ گزاره **فطری** اشاره به حقوق مبتنی بر فرهنگ دینی دارد.

۸۷۳. درست **۸۶۹.** نادرست؛ در جهان غرب، دینداران هنجارها و رفتارهای دینی خود را با تفاسیر دنیوی و این جهانی توجیه می‌کنند؛ پس سکولاریسم به صورت جهان‌بینی غالب درآمده است.

۸۷۴. نادرست؛ پروتستانیسم در نتیجه **سکولاریسم پنهان** شکل گرفته است.

۸۷۵. نادرست؛ روشنگری راه شناخت حقیقت و موانع شناخت آن را معرفی می‌کند.

۸۷۶. درست **۸۷۲.** درست

۸۷۷. نادرست؛ در فرهنگ دینی، اگر افرادی هواهای نفسانی خود را دنبال کنند، آن را به صورت آشکار و رسمی اظهار **نمی‌کنند**.

۸۷۸. نادرست؛ در بحران معرفت‌شناختی امکان تشخیص درست یا غلط بودن باورها و اندیشه‌ها و خوب یا بد بودن هنجارها رفتارها از **بشر سلب می‌شود**.

۸۷۹. درست **۸۷۶.** درست

۸۸۰. نادرست؛ عقاید و ارزش‌ها همانند روح برای هنجارها و نماد هستند.

۸۸۱. نادرست؛ دانش تجربی سکولار صرفاً می‌تواند به صورت دانش ابزاری و وسیله‌ای در خدمت **اهداف دنیوی** انسان قرار گیرد و خواسته‌ها و آرزوهای **دنیوی** آدمی را مهم به حساب آورد.

۸۸۲. درست **۸۷۹.** درست

۸۸۳. نادرست؛ در فرهنگ اسلامی، انسان برترین آیت و نشانه خداوند سبحان و خلیفه او در زمین است و به همین دلیل بر موجودات دیگر برتری دارد.

۸۸۴. نادرست؛ انسان بخشی از **جهان هستی** است، از این رو انسان‌شناسی هر فرهنگی متناسب با هستی‌شناسی آن فرهنگ است.

۸۸۵. نادرست؛ در فرهنگی که نگاه توحیدی ندارد، انسان موجودی صرفاً این جهانی است که مستقل از خدا، اجازه هرگونه تصرفی را در دیگر موجودات دارد.

۸۸۶. نادرست؛ هر فرهنگی متناسب با هستی‌شناسی آن نظیر هنر، ادبیات و حقوق بروز یافته است.

۸۴۳. معلول؛ استبداد قومی با وجود این که دارای هویت غیراسلامی بود به دلیل پشتوانه و پیشینه‌ای خارج از جهان اسلام نداشت از رویارویی مستقیم با فرهنگ توانمند اسلامی دوری می‌کرد و با حفظ ظواهر دینی و اسلامی خود می‌بود؛ پس این عوامل معلول استبداد قومی بودند.

۸۴۴. معلول؛ قدرت و غنای فرهنگ اسلامی باعث می‌شد تا گروه‌های مهاجم بیگانه را نیز درون خود هضم و جذب می‌کرد یا ناگزیر می‌ساخت تا از ظواهر و ارزش‌های دینی استفاده کنند پس هضم و جذب شدن این گونه فرهنگ‌های مهاجم **معلول** قدرت و غنای فرهنگ اسلامی بود.

۸۴۵. علت؛ تکیه بر قدرت نظامی و صنعتی دولت‌های استعماری غربی، **علت** غلبه این دولت‌ها بر دولتمردان و سیاستمداران جوامع اسلامی بود.

۸۴۶. نادرست؛ قدرت سیاسی جوامع اسلامی تا قبل از استعمار بیشتر، ریشه در **مناسبات قومی و قبیله‌ای** داشت و در دوران استعمار از طریق سازش با دولت‌های غربی با قدرت استعمارگران پیوند خورد.

۸۴۷. نادرست؛ این ویژگی دوران خلافت بود.

پایه ۱۱ درس پنجم

۸۴۸. درست **۸۴۹.** درست

۸۵۰. درست **۸۵۱.** نادرست؛ اروپا در **پنج قرن** اخیر، کانون شکل‌گیری فرهنگ غرب بوده است.

۸۵۲. نادرست؛ هنجارها، رفتارها و نمادهای فرهنگ غرب ریشه در باورها و ارزش‌های بنیادین **همان فرهنگ** دارد.

۸۵۳. درست **۸۵۴.** نادرست؛ رویکرد این جهانی در فرهنگ غرب در ابعاد مختلف **علمی و نظری** غلبه یافته است.

۸۵۵. درست **۸۵۶.** درست

۸۵۷. نادرست؛ وسیله‌ای در خدمت اهداف متعالی است نه اهداف مادی.

۸۵۸. درست **۸۵۹.** درست

۸۶۰. درست **۸۶۱.** نادرست؛ **اومانیزم** از **نتایج** منطقی سکولاریسم است.

۸۶۲. نادرست؛ در فرهنگ **دینی**، آدمیان ابعاد نفسانی و دنیوی خود را در سایه ابعاد معنوی خویش پی می‌گیرند.

۸۸۴. نادرست؛ ادبیات مدرن به سلوک‌های معنوی و مکاشفات و مشاهدات الهی انسان توجهی ندارد و در زندگی روزمره حالات روانی آدمیان در زندگی روزمره و این جهانی را منعکس می‌کند.

۸۸۵. درست **۸۸۶.** درست

۸۸۷. نادرست؛ در فرهنگ دینی اسلام، عقل، وحی و تجربه روش‌های شناخت حقیقت‌اند.

۸۸۸. نادرست؛ دانش (علوم) ابزاری، یعنی دانشی که صرفاً وسیله رسیدن به اهداف دنیوی است و توانایی ارزیابی ارزش‌ها و اهداف انسانی را ندارد.

۸۸۹. درست

۸۹۰. نادرست؛ مهم‌ترین ویژگی قرن نوزدهم و بیستم حس‌گرایی، نفی عقل و وحی بود که موجب پیدایش دانش ابزاری شد.

۸۹۱. در رویکرد سکولاریسم همه ظرفیت‌های انسان متوجه آرمان و اهداف دنیوی و این جهانی می‌شود.

۸۹۲. عقاید و ارزش‌های بنیادین هر فرهنگ در پاسخ به پرسش‌های اساسی انسان پدید می‌آید.

۸۹۳. اعلامیه حقوق بشر براساس احترام به انسانیت، آزادی و مساوات تنظیم شده و همه فیلسوفان حق دارند آن را تجزیه و تحلیل کند و ضعف‌های آن را تذکر دهند.

۸۹۴. علت؛ رویکرد گزینشی جهان غرب به ابعاد معنوی و دینی جهان علت پیدایش و رشد برخی نهضت‌های جدید دینی شده است.

۸۹۵. علت؛ انسان برترین آیت و نشانه خداوند سبحان است و خلیفه خدا بر روی زمین است و این علت برتری انسان بر سایر موجودات است.

۸۹۶. علت؛ روشنگری در معنای خاص به علت عدم پذیرش وحی، علت به وجود آمدن دئیسم است.

۸۹۷. معلول؛ ناتوانی در داوری ارزش‌ها و آرمان‌ها و به خدمت گرفتن اهداف دنیوی به کمک علوم (دانش) ابزاری معلول به وجود آمدن علم تجربی سکولار است.

۸۹۸. علت؛ سلب شدن امکان فهمیدن حق و باطل بودن، نتیجه بحران معرفت‌شناختی است و همین بحران معرفت‌شناختی نتیجه افول حس‌گرایی است؛ پس هر دو گزینه علت پدیدآمدن مرحله بعدی است.

۸۹۹. علت؛ روشنگری معنای عام به همراه انسان‌شناسی دینی و هستی‌شناسی دینی، علت تفسیر توحیدی از انسان و جهان است.

۹۰۰. معلول؛ اجازه هرگونه تصرف در موجودات دیگر معلول نگاه غیرتوحیدی به انسان است.

۹۰۱. معلول؛ معلول نگاه توحیدی دیدن جهان و طبیعت به عنوان آیات و نشانه‌های خداوند است.

۹۰۲. نادرست؛ این عبارت مبین این است که افراد هوای نفسانی خود را به صورت آشکار و رسمی اظهار نمی‌کنند، بلکه نفس‌پرستی خود را در قالب مفاهیم دینی پنهان می‌کنند.

۹۰۳. نادرست؛ سکولاریسم پنهان شامل دیدگاه‌ها، فلسفه‌ها و جهان‌بینی‌هایی است که به نفی ابعاد معنوی هستی نمی‌پردازد، بلکه بخش‌هایی از عقاید معنوی و دینی را در خدمت نظام دنیوی و این جهان درمی‌آورند و از توجه یا عمل به بخش‌های دیگر سر باز می‌زنند.

۹۰۴. درست **۹۰۵.** درست

۹۰۶. درست

۹۰۷. نادرست؛ از پایان قرن بیستم با افول تجربه‌گرایی، اصل روشنگری و به دنبال آن فرهنگ مدرن، گرفتار بحران معرفت‌شناختی شد.

۹۰۸. نادرست؛ هنر قرون وسطی بر بعد معنوی وجود انسان تأکید داشت، اما هنر مدرن به بُعد جسمانی وجود انسان توجه دارد.

۹۰۹. نادرست؛ شناخت شهودی از راه مشاهده حسی و استدلال عقلی به دست نمی‌آید.

۹۱۰. درست **۹۱۱.** درست

۹۱۲. درست

پایه ۱۱ درس ششم

۹۱۳. درست **۹۱۴.** درست

۹۱۵. نادرست؛ انقلاب صنعتی در قرن هجدهم در انگلستان آغاز شد.

۹۱۶. نادرست؛ در اندیشه سیاسی جدید غرب، خواست و اراده انسان مبدأ قانون است.

۹۱۷. نادرست؛ فلسفه‌های روشنگری، سکولاریسم را از لایه‌های سطحی فرهنگ غرب به لایه‌های عمیق آن تسری داد.

۹۱۸. درست

۹۱۹. نادرست؛ هنرمندان دوران رنسانس با بازگشت به هنر یونان به ابعاد جسمانی و دنیوی اهمیت دادند.

۹۲۰. درست

۹۲۱. نادرست؛ در دوران رنسانس رویکرد دنیوی به عالم در قالب حرکت‌های اعتراض‌آمیز مذهبی آشکار شد.